

lice. Tkanina se pa s cinkovim testom pokrije lahko le v nekaterih mestih in na ta način dobe se lepi vzorci.

Zlata se je lani na celem svetu pridobilo 188531 kilogramov, srebra pa nekaj nad 4 milijonov kilogramov.

Beljenje slame. Ržena ali pšenična slama se polije s kropom v leseni kadi in pusti stati 24 ur. Potem se ocedi voda in v kad se vlije iz luga pepeljike (1 funt pepeljike na $\frac{1}{4}$ vedra). Potem se slama z lugom vred dne v kotel in kuha devet ur, prilivajoč semtertja vode, kolikor se je izpari. Čez deset ur se prejšnji lug izlije in slama izpere v novem pol slabšem. Naposled napravi se raztoplina klorovega apna in vanjo dne slama, ki ostane v tej tekočini od 20 — 30 ur, dokler se ne obeli. Na zadnje apno izperi z vodo

Kmetijstvo.

Črtice za čebelarje.

XII.

Čebele pikajo in njih pik napravlja bolečine, ter pičeno mesto oteče. Otok ne napravlja posebnih bolečin, ali je vendar neprijeten in kazi obraz. Vsi ljudje za čebelin pik niso jednako občutljivi. To je odvisno od kakovosti telesa. Ta mnogo trpi, drugi se pa še zmeni ne. Navadno je pa človek s prvega bolj občutljiv za čebelin pik nego pozneje. Pomladi čebele manj pikajo in njih pik ni tako občuten kakor po letu. Pri navadnih razmerah in če jih nikdo ne draži, čebele niti ne pikajo. Zjutraj, ko še ne začno nabirati in ob soparnih dnevih, kadar ne morejo na pašo, so bolj hude, kakor ob solčnih dnevih, ko se obložene vračajo domov. Posebno hude so, če se ž njimi neprevidno ravna, ali če so jih poprej napale roparice ali so pa izgubile matico. Če čebelo po neprevidnosti pritisneš, da od sebe nekak tožen glas in takoj prihité druge čebele na pomoč, kajti pri čebelah velja načelo: Jeden za vse in vse za jednega.

Osebe, katere pijo žganje, hudo pote ali pa jim smrdi sapa, so zoprne čebelam in jih posebno rade opikajo. Kdor hoče čebelar biti, mora se navaditi ravnanja s čebelami. Po nepotrebnem nikdar ne sme dražiti čebel. Bati se jih pa ne sme, privaditi se mora stati tudi sredi čebel. Čebele čebelarja ne opikajo, naj stoji tudi mej njimi, samo zmeniti se ne sme, če tudi lezejo po njem. Ko bi jel bežati ali mahati z rokami, bi ga pa čebele hitro napale.

Po nepotrebnem naj čebelar ne brska po panjih. Če ima kaj opraviti, dela naj previdno, varno in brez strahu. Kateri čebelar vedno kaj popravlja po panjih, čebele le draži, da nikdar ne postanejo krotke.

Grdo navado ali razvado imajo nekateri čebelarji, da pri vsaki priliki kadijo čebele s tobakom. To je vsekako škodljivo, kajti tabak je strup za čebele. Če že moraš kedaj s kajenjem krotiti čebele, kadi le v stranske ulice v panji, ne pa v sredo, kjer je matica in zalega. Če preveč kadiš čebele s tobakom, jih pomoriš. Vse delo se pa mora hitro vršiti. Zalega se ne sme izpostavljeti prepihu, da se ne prehladi.

Kogar čebela piči, naj hitro izdere želo. Žela se navadno drži še mehurček s strupom, ki se še dalje razlije po rani, ako žela ne izruješ. Pičeno mesto dobro iztisni, obriši ali izsesaj rano. Pozneje pa rane več ne stiskaj in ne praskaj. Dobro je, če na rano deneš vlažne prsti, vode, nastrganega krompirja ali pa medu. Če te čebela vgrizne v ustno, je dobro, če kadiš smodko, da tobačji dim pride v rano.

Kmetijske raznoterosti.

Vrtoglavica pri kokoših se je poslednja leta bila prikazala po raznih evropskih državah. Ta bolezen je nalezljiva. Zatorej je treba hitro vse kokoši poklati, kjer se pokaže ta bolezen. Nekateri države ukrenile so proti tej bolezni razne varstvene naredbe. Kokoš, ki zboli za to boleznijo, se začne vrteti in kmalu pogine.

Prevetrovanje kletij. Kleti naj se prevetrujejo, kadar je zunaj mrzleje nego v kleti. Mrzel zrak ima manj vlage v sebi nego gorek. Če prevetruješ kleti ob gorkih dnevih postanejo vlažne in zaduhle. Najbolje je še, če se okna odpirajo pozno po noči, ko se je zrak že ohladil. Če je klet prevlažna, se lahko posuši s tem, da se v klet postavi posodo svežega živega apna, katero, kakor znano, vleče vlago nase.

Čilski soliter — strup za živino. Kakor znano, je čilski soliter dober za gnojenje. Pri tem je potreba vendar previdnosti, da živina kje ne pride do solitra. Goveda, ki ta soliter ližejo, navadno poginejo.

Kumena — kot krma. Skušnje so pokazale, da živina rada je krmo, v kateri je nekoliko kumena. Detelja, mej katero je posejana kumena, tudi ne napenja. Zatorej se priporoča kmetovalcem, da sejejo mej deteljo in po travnikih kumeno.

Trikine ne poginejo v mesu niti pri mrazu 25° C., kakor kažejo skušnje. Če se pa meso nasoli, pa trikine poginejo, če je le nekaj stopinj mraza.

Poučni in zabavni del.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

269.

Odhod Tippe-Tipa. Vedni boji. Slapovi.

Drugega dne so se vkrcali, ali boji so se vedno ponavljali. Koderkoli so se peljali, povsodi je odmeval grozni bojni krik. Zastonj so tolmači klicali divjakom „seneneh“ (mir)! Domačini so odgovarjali z divjim krikom: „Mi vas ne potrebujemo za prijatelje! Mi vas hočemo pojesti! Uh! Uh! Mesa! Imeli bodemo dosti mesa! Uh! Uh! Uh!“

Po vseh teh krajih stanujejo kanibali, kajti povsodi, koder se je ekspedicija vozila, videla je človeške glave na drogove nasajene. In ti kanibali so napadali s tem večjo besnostjo ekspedicijo, ker niso poznali puške in njene moči. Treba pa je videti divjaka, kakošen je, kedar gre za ljudskim mesom. Vse, kar je na njem, vse izraža njegove divje pohlepe: široka usta, veliki iglati zobje, grda glava stisnjena mej rameni, nizko čelo, sploščeno lice, kratki in

gosti lasje. Pa tudi orožje njegovo in sukanje njegovo v roki pokazuje okrutnost, neusmiljenost tega nevarnega divjaka.

Pa še druge nadloge in nevarnosti so navalile na ekspedicijo: koze, disenterija, vzlasti mej Tippo-Tipovimi ljudmi. Več kot 50 je bilo gobavih, 20 grdo turastih, mnogi so bolehalo na prsih, na bodljajih, na vnetju pluč in na tifusu. Mnogi so trpeli od padcev in kile, s kratka skoro vsak dan je bilo treba vreči po dva ali tri mrtvece v Kongo. V Kissui-u, kjer je bil velik boj, umrla sta dva ljubljenca Tipp-Tipova in trije dečaki na kozah. Bolezen je pobrala več žrtev, kakor otrovane strelice in kopja divjakov.

Dne 22. decembra po poludnevu stopijo Tippo-Tip in drugi arabski glavarji k Stanleyu, in povedo mu svojo nepreklicljivo namero, da se hočejo vrniti v Njangu po drugem potu. Trebalo jim je samo še 8 maršev, da jih bode toliko, na kolikor so se bili obvezali s pogodbo. Stanley je sprevidel, da ne kaže se upirati, in reši Tippo-Tipa njegove obljube. Grozni položaj bolnikov, množina mrličev, neprestani napadi divjakov, in konec včerajšnjega boja, v katerem je ekspedicija malo da ne podlegla, vse to je tako demoralizovalo Arabce in njihovo spremstvo, da ne bi šli za nobeno ceno več naprej.

Z ozirom na zasluge, ki mu jih je Tippo-Tip izkazoval, dal mu je Stanley nakaznico na določeno svoto, potem osedlanega osla, kovčeg, zlat lanec, mnogo lepe tkanine, bisernine, revolver in drugih rečij. Obdaril pa je tudi bogato vse arabske glavarje in ostalo spremstvo.

Kar se tiče njegovih lastnih ljudij, zbere jih, okrog sebe in jim reče navdušeno: „Prijatelji moji, odločite se, kakor sem se jaz odločil. Pomislite, da ste v sredini Afrike, in da vas čaka več nevarnosti in trpljenja, če se vrnete, kakor če se peljete z menoj doli po vodi. Nadaljujmo toraj vožnjo, ne iščimo drugega pota, hajdi proti sinjemu morju, po tej reki ona nas gotovo tje pripelje!“

S prvega je bil Stanley v strahu, da bode boječnost Arabcev in njihovih ljudij se prijela tudi njegovih lastnih ljudij, ali ni bilo tako. Koj drugega dne, ko se je Stanley poslovil s Tippo-Tipom, zbral je svojo četo, in videl je, da so mu vsi ljudje zvesti ostali, možje, žene in deca, vsega vkup 149 glav. Prevzelo ga je tolikošno veselje in zaupanje, kolikoršnega še ni občutil, odkar je krenil od morja. Vkrca vso svoje ljudi na ladijo in na 22 čolnov, katere je bil vsled neke zvijače od domačinov dobil. To je bilo toraj brodovje hrabre ekspedicije, in junaški je odvevslala po Kongu.

Ali na žalost je bilo vsak dan novih neprijateljev in novih nevarnosti. Vsak čas so oboroženi divjaki zaprli reko s svojimi velikimi čolni, in treba je bilo se bitti brez prenehanja. Povsodi je bila ista pohlepa za ljudskim mesom, povsodi so divjaki kri-

čali: „Danes bomo jedli meso od ljudij iz zemlje solnca! Oho, meso, meso!“

Zastonj se je trudil Stanley, da se pogovori z njimi, da jim razloži, kdo da je, da prihaja k njim kot prijatelj, da jih hoče obsuti z darovi, niso ga poslušali. Pri Amu-Njamu pokaže divjakom z ladije bakrene narokvice in druge reči ter jim kliče: „Mir! Mir!“ No oni so se mu rogali, in jeden od njih, ki je nosil silen škit, počrnjen s sajami, odgovori mu: „Kaj res mislite, da bomo pustili toliko mesa za školjke in malo bakra?“

Treba je toraj bítí se. In bili so se vsak dan. Niso mogli drugače naprej kakor s puško v roki, in povsodi so puščali ubite neprijatelje za seboj.

Ali to še ni bilo vse. Priroda sama se je zvezala z divjaki, da izkuša srčnost in neustrašenost preiskovalčev. Bilo je dne 4. januarija. Stanley je bil malo poprej odkril velik in širok pritok Konga, kateremu zdel ime Leopoldova reka na čast belgijskemu kralju. Kar ti pod ustjem tega pritoka opazi, da se Kongo vidno zožuje in se naglo zavija proti iztoku, kjer zadeva ob 300 metrov visok hrib. Prav ta čas zagleda tudi na desnej obali tik tega ovinka skale od belega granita, in prav pod temi skalami sliši zamolklo ali silno bučanje, kakor ropotanje kotlov.

To so bili prvi slapovi.

A vse hujše od bučanja slapov se je razlegal na obeh obalah divji krik domačinov. Kaj pa sedaj? Obrniti se in odvažno napasti te kanibale, ali prepustiti se slapu in njegovim strahotam?

Ekspedicija je bila v kritičnem položaju. Spredaj grmi slap, zadaj grozi neprijatelj, kateri hlepi po človeškem mesu!

Poučni in zabavni drobiž.

Limonina kislina dobro sredstvo proti koleri. Doktor Kristmas je preiskaval, pomori li limonina kislina kolerne bacile v vodi. Prepričal se je, da jih pomori. Zatorej on priporoča, da se v 10—12 litrov vode dene 10 gramov te kisline. Ob koleri naj se taka voda pije, ž njo naj se umivajo posode pa tudi telo in perilo. Na ta način se najbolje prepreči nalezovanje te nevarne bolezni. Kilo limonine kisline velja kaka 2 gld.

Beirut je jedno najzanimivejših orijentskih mest. Tujec, ki prvi pot pride v to mesto, mora se čuditi tej zmešnjavi. V Beirutu se meša orijentsko in evropsko življenje in kultura. Posebno pa ima lep razgled to mesto na Libanon. Ker so podrli mestne zidove, bi se mesto lahko lepo razvijalo, da mu ne preti nevarnost od peska. Dalje od Beiruta je puščava z rudečim peskom, katerega veter prinaša vedno bližje mesta. Da bi pesek ne zasul mesta, je Fakr-el-Don zasadil pininske gozde, kateri zasadi se vedno množe. Okrog mesta so pa zasadili tudi murb, kar dela kraj sposoben za svilorejo. Sedaj torej obdajajo Beirut lepi gozdi, posebno ob cesti v Damask. Potnik se ne more dovolj načuditi prirodni lepoti.

Nova repatica. Dne 27. avgusta je zvezdoznanec Brocks zasledil blizu dvojčkov novo repatico, ki se pa vidi le z najboljšimi daljnogledi. Njena svetljoba se pa vedno vekša.